

European Family Justice Center Alliance

16 juni 2020

IFG ten tijde van Covid-19

Pascale Franck – Family Justice Center Antwerpen
European Family Justice Center Alliance

European Family Justice Center Alliance

Family Justice Centers als goede-praktijkmodellen voor multidisciplinaire aanpak van intrafamiliaal geweld

FJCs: meer dan 200 wereldwijd

FJC = “onder 1 dak” samenwerkingsverband van diverse organisaties met expertise aanpak intrafamiliaal geweld

Ketenaanpak = methodologie voor aanpak acute, risicovolle casussen die een multidisciplinaire aanpak vereisen

In Vlaanderen: Antwerpen operationeel sinds 2012

FJCs en ketenaanpak in Vlaanderen

In Vlaanderen zijn de provinciale coördinatoren inzake geweld sinds 2018 ingekanteld in DWVG, afdeling justitiehuisen, van de Vlaamse overheid. De ketenaanpak IFG wordt aangestuurd door deze coördinatoren. De 3 Vlaamse FJCs worden aangestuurd in een samenwerkingsverband tussen de lokale besturen en de coördinatoren, de ketenaanpak maakt in dat geval deel uit van het FJC-aanbod.

Enkele harde gegevens

Intrafamiliaal geweld is wereldwijd één van de belangrijkste doodsoorzaken voor personen in de leeftijd van 15 tot 44 jaar.

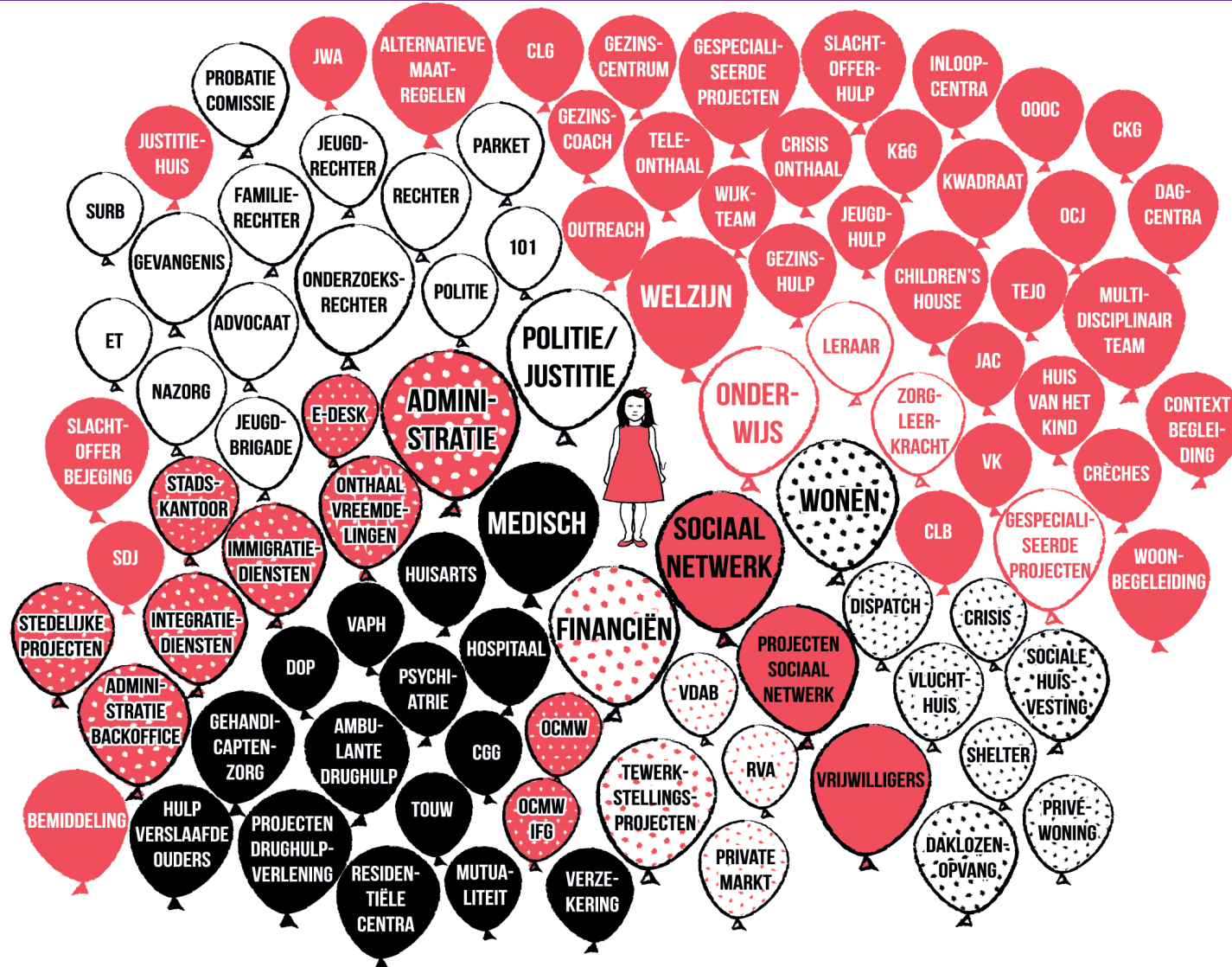
Er is geen exact zicht op het aantal suicides als gevolg van IFG, de correlatie wordt in meerdere onderzoeken aangetoond.

Jaarlijks krijgt de politie in België ongeveer 60.000 PVs van partnergeweld binnen. In 4 op 5 situaties zijn kinderen betrokken. Het dark number is vele malen hoger.

EIGE extrapoleerde onderzoek naar de kosten van gendergerelateerd geweld, voor België is dit een bedrag van 2.686.467.242 Euro per jaar

European Family Justice Center Alliance

FJC = Expertisecentrum

Ondersteuning generalistische en reguliere hulpverlening

Risico-inschatting en advies

Casusoverleg en casuscoördinatie

Ketenaanpak CO3

Training en vorming

On site
diensten
Kern = bieden
van Hoop,
empowerment
en controle
over het eigen
leven

- On site ondersteuning slachtoffers:
 - Vrijwilligerswerking
 - lotgenotengroep
 - weerbaarheidstraining
 - yoga
 - oudergroep
- Huisartsen
- On site spreekuren met diverse professionals:
 - advocaten
 - deurwaarders
 - schuldbemiddeling
 - DVZ
 - Verslavingszorg
 - kinderpsycholoog
 - psycholoog
 - Gams,...
- Trajectbegeleiders Tijdelijk Huisverbod
- Protocol Van Moed: intra- en extrafamiliale kindermishandeling

Partnerorganisaties in het FJC te Antwerpen:

- Vlaamse overheid
 - Stad Antwerpen
 - Lokale Politie
 - Openbaar Ministerie Antwerpen
 - Centrum Algemeen Welzijnswerk Antwerpen
 - Justitiehuis Antwerpen
 - OCMW Antwerpen
 - Centrum Geestelijke Gezondheidszorg Vagga
 - Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
 - Centrum Integrale Gezinszorg De Stobbe
 - Agentschap Jongerenwelzijn
 - Gevangenis Antwerpen
- +45 medewerkers gedetacheerd naar het FJC
 - + Experts op CO3
 - + medewerkers op casusniveau en/of op afroep

European Family Justice Center Alliance

Film FJC:

https://www.youtube.com/watch?v=9Pkf9iyko38&feature=emb_title

- <https://www.efjca.eu/centers/video-about-fjc>

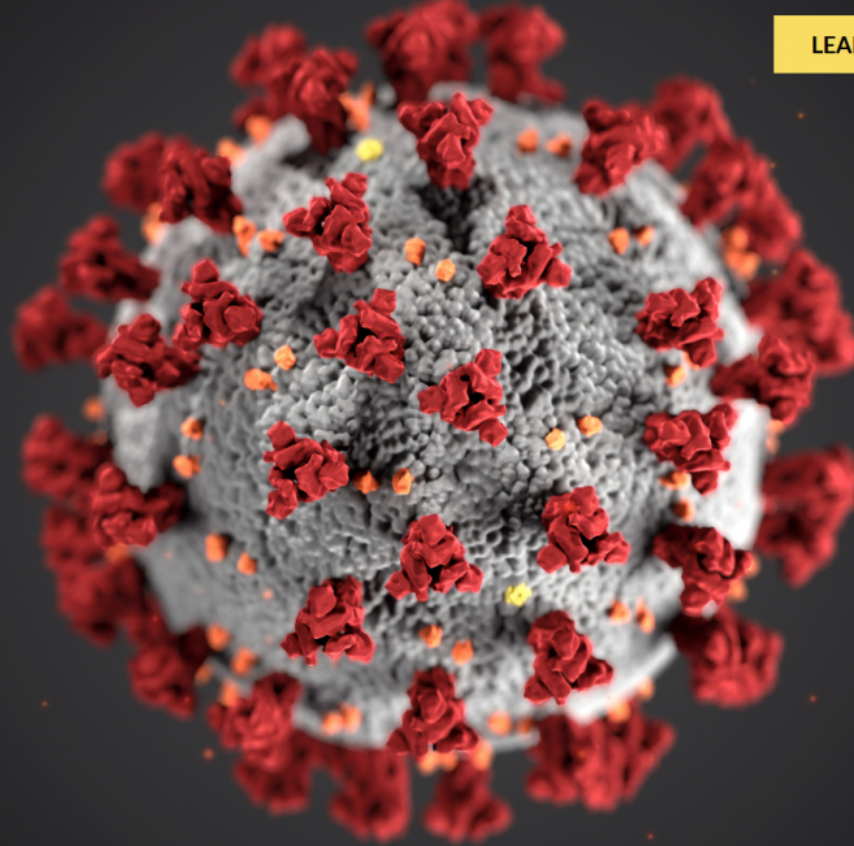

European Family Justice Center Alliance

COVID 19 within the approach of domestic violence and child *practical guidelines for professionals*

LEARN MORE

www.efjca.eu

Continuüm dynamiek IFG

Intrapersoonlijke dynamiek	<----->	Interpersoonlijke dynamiek
= geweld ten hoofde van de pleger		= co-creatie van een relatie die een voedingsbodem wordt voor het geweld
Hier zien we vormen van intiem terrorisme = controle van de ene over de andere, vaak extreme machtsongelijkheid, dreigen, breken van weerstand, extreme controle, vergaande intimidatie	In dit continuüm zien we de vormen van gewelddadige verdediging = slachtoffers verdedigen zich tegen eenzijdig geweld	Hieronder valt vaak ook situationeel geweld = conflicten escaleren steeds weer, tweezijdig geweld, beiden triggeren escalatie,...

European Family Justice Center Alliance

Bij coercive control (intiem terrorisme) gaat het geweld om “power and control”.

Wanneer slachtoffers gedwongen thuis blijven en in de directe constante nabijheid van de pleger, biedt dit plegers veel mogelijkheden controle uit te oefenen.

De sociale afstand die wordt opgelegd, maakt dat geweldplegers profiteren van een toch al stressvolle situatie om meer controle te krijgen.

Slachtoffers zijn gevangen in een situatie waarbij ze verplicht in binnenkamers blijven met de pleger, geïsoleerd van mensen en middelen die hen kunnen helpen.

Getuigenissen van slachtoffers in dergelijke situaties tonen diverse manieren waarop de maatregelen tegen hen gebruikt worden.

European Family Justice Center Alliance

In situaties van situationeel geweld geldt dat onder andere stressfactoren het geweld uitlokken.

Bij alle gezinnen die in beperkte ruimte samen worden gehouden gedurende langere tijd zonder mogelijkheid hieruit weg te kunnen, kan dit een stijging van spanning geven.

Bij gezinnen vatbaar voor IFG en KM en/of met ontoereikende copingmechanismen, betekent dit een ernstige verzwarende factor voor geweld.

European Family Justice Center Alliance

Impact van COVID-19 maatregelen op IFG

- Stressfactoren stijgen in het gezin
- Toename van frequentie en ernst van geweldsincidenten
- Hoger risico op verzwaring of escalatie van geweld
- Slachtoffers zijn minder geneigd hulp te zoeken
- Gezinnen vinden minder hulp

European Family Justice Center Alliance

Mogelijke consequenties van de impact van de crisis

- Meer coöperatieve houding slachtoffers naar plegers toe
- Kinderen sneller getuige van geweld en escalatie -> trauma
- Impact op de emotionele toestand van de gezinsleden (angst, onrust, depressie, suicidaliteit,...)

European Family Justice Center Alliance

Impact op persoonlijk vlak voor slachtoffers (en plegers)

- Versterking trauma's door stress (impact eenzaamheid en alleen zitten met problemen)
- Impact op emotieregulatie
- Verzwaring psychiatrische problematiek bij plegers en slachtoffers
- IFG tast vaak de fysieke weerstand aan: voortdurende stress en blootstelling aan dreiging en geweld heeft gevolgen voor fysieke draagkracht en immuniteit.
- Mensen die ziek zijn en in quarantaine verblijven (in een kamer afgezonderd van de andere inwonenden gezinsleden): impact op mogelijke outreach, onder controle houden van de situatie, emotieregulatie,...

European Family Justice Center Alliance

Welke hulpbronnen worden afgesneden/verminderd in crisistijden als deze?

- Eigen sociale omgeving
- Vindplaatsen en meldplaatsen IFG
- Werkomgeving
- Onderwijs
- Medische sector
- Sociale huizen, wijkcentra, OCMW-werking, wijkteams, Huizen van het Kind,...
- Ambulante hulpverlening
- Geestelijke Gezondheidszorg en psychiatrie
Justitiehuizen
- Justitie

European Family Justice Center Alliance

Impact door de inperking van de aanwezige hulpbronnen

- Verminderd aanbod en variatie in het aanbod (hulpverlening, politie, justitie)
-> zwart/wit-keuzes (veiligheidsplanning!)
- Aanbod gefocust op het hier en nu
-> termijnplanning vervaagt
- Huis verlaten: eindtermijn?
-> aarzeling voor hulp zoeken

-> Cruciale vragen voor de hulpverlening:

Verbranden we bruggen indien we kiezen voor directe veiligheid met alle risico's voor de lange-termijn effecten, niet in het minst voor de kinderen? Wat betekent het als we aarzelen om in te zetten op de directe veiligheid door uithuisplaatsing?

European Family Justice Center Alliance

Organisatie hulpverlening FJC tijdens Covid-19-crisis

- Drempels verlagen: inzetten op telefonische en virtuele hulpkanalen
- Voorrang aan crisishulp
- Pro-actieve aandacht aan risico-gezinnen
- Outreach naar gezinnen voor update risicoplannen
- Stoepgesprekken
- Aanbod voor kinderen (zonder internet!)
- Advies en ondersteuningsoverleg
- Aandacht voort emotieregulatie
- Veel communicatie en persberichten “Kom uit uw kot”

European Family Justice Center Alliance

Extra
residentiele
opvang

European Family Justice Center Alliance

Praktische richtlijnen voor professionals tijdens COVID-19 maatregelen

- VEILIGHEID installeren
- Heldere en duidelijke COMMUNICATIE
- Betrek het SOCIALE NETWERK
- Organiseer een virtuele MULTIDICIPLINAIRE samenwerking met de betrokken organisaties
- Zoek CREATIEVE oplossingen (vb op vlak van huisvesting...)
- Werk proactief naar gezinnen toe

European Family Justice Center Alliance

Communicatie bij onveilige situaties

- Leer slachtoffers hoe ze geschiedenis van bellen, chatten, videogesprekken kunnen verwijderen
- Voer een escape-knop in op websites en chatfora voor het snel wissen van het scherm bij mogelijk gevaar
- Vraag aan slachtoffers bij telefonische en online consults wie er in huis aanwezig is. Doe dit als een informatieve vraag zodat ze veilig kunnen antwoorden.
- Spreek een wachtwoord af met slachtoffers als je chat zonder beeld om de identiteit te checken, zodat je bij een volgend gesprek kan checken of het veilig is (b.v. een veilige codewoord of antwoord op een vraag). Spreek ook voor vervolgspraken een codewoord met het slachtoffer af, om aan te geven of de situatie veilig is om te praten. Bij uitspreken van het codewoord kan het slachtoffer aangeven dat het onveilig is.
- Probeer zoveel mogelijk gesprekken te doen via videobellen waarbij je elkaar kan zien (b.v. skype, facetime, etc). Belangrijke non-verbale communicatie wordt zo zichtbaar en geeft de professional aan de andere kant veel nuttige informatie.
- Dubbel check zoveel mogelijk of je boodschap is begrepen. Dubbelcheck ook of je de boodschap van de cliënt goed hebt begrepen. Door telefonische/online communicatie worden boodschappen sneller niet correct begrepen en is de kans op miscommunicatie of ruis groter.

European Family Justice Center Alliance

Impact cijfermatig van de Covid-19 maatregelen op IFG

STRESS TIJDENS DE EERSTE VIER WEKEN VAN CORONAMAATREGELEN WAS TE HOOG

- 56% vertoonde een hoger dan gemiddeld stressniveau. Verhoogde stress draagt niet alleen bij tot heel wat gezondheidsklachten, het is ook een risicofactor voor het ontstaan en voor het verder zetten van verschillende vormen van geweld.
- 26% vertoonde zelfs symptomen van een Acute Stresstoornis¹. Bij gebrek aan hulp lopen zij het risico op het ontwikkelen van een Posttraumatische stresstoornis.
- 43% vertoonde een problematisch alcoholgebruik. Problematisch alcoholgebruik wil niet noodzakelijk zeggen dat men al afhankelijk is van alcohol, maar wel dat men een drinkpatroon vertoont dat leidt tot lichamelijke, psychische of sociale problemen.
- 12% gebruikte kalmerings- en/of slaapmiddelen.
- 6% had suïcidale gedachten. De helft van hen had deze gedachten nog nooit voor Corona.

Bron: RELATIES, STRESS EN AGRESSIE IN TIJDEN VAN CORONA IN BELGIË: VOORNAAMSTE BEVINDINGEN OVER DE EERSTE VIER WEKEN VAN DE CORONAMAATREGELEN, Rapport 1- 13 mei 2020, Een onderzoek onder leiding van Prof Ines Keygnaert & Prof Christophe Vandeviver, Universiteit Gent

European Family Justice Center Alliance

Impact cijfermatig van de Covid-19 maatregelen op IFG

- In totaal maakte 25% van de deelnemers direct én/of indirect geweld mee tijdens de eerste vier weken van de coronamaatregelen.
- 20% van de deelnemers werd zelf het slachtoffer van geweld (i.e. direct). Voor 17% was dit éénmaal, voor meer dan 3% was dit meerdere malen.
- 15% gaf aan dat iemand anders waarmee ze nu samenwonen slachtoffer werd van geweld (i.e. indirect). 12% meldde dit éénmaal en 3% meldde dit meermaals.
- 17% is meerdere malen blootgesteld aan psychologisch geweld (i.e. direct en/of indirect), waarvan 18% van de vrouwen en 13% van de mannen. 11% maakte meerdere malen (direct) psychologisch geweld mee.
- 3% is meerdere malen blootgesteld aan fysiek geweld (i.e. direct en/of indirect), waarvan 3% van de vrouwen en 2% van de mannen.
- 2% is tijdens de eerste 4 weken van de coronamaatregelen meerdere malen blootgesteld aan seksueel geweld. In geval van verkrachting zijn 42 deelnemers hier éénmaal of meerdere malen aan blootgesteld (i.e. direct en/of indirect) tijdens de eerste 4 weken van de coronamaatregelen. Daarnaast werden 19 deelnemers meermaals zelf het slachtoffer van verkrachting (i.e. direct).

Bron: RELATIES, STRESS EN AGRESSIE IN TIJDEN VAN CORONA IN BELGIË: VOORNAAMSTE BEVINDINGEN OVER DE EERSTE VIER WEKEN VAN DE CORONAMAATREGELLEN, Rapport 1- 13 mei 2020, Een onderzoek onder leiding van Prof Ines Keygnaert & Prof Christophe Vandeviver, Universiteit Gent

European Family Justice Center Alliance

Impact cijfermatig van de Covid-19 maatregelen op IFG

- Sinds de uitbraak van de coronacrisis kreeg de Vlaamse hulplijn 1712 tot 70% meer oproepen over huiselijk geweld.
- De Antwerpse politie kreeg sinds 14 maart tot 25% meer meldingen van mensen over intrafamiliaal geweld (IFG). Het kan daarbij gaan om kindermishandeling, partnergeweld of oudermishandeling.
- De federale politie kreeg 30% meer meldingen van kindermisbruik

European Family Justice Center Alliance

Masker-19 actie België

Een slachtoffer van huishoudelijk geweld stapt een apotheek binnen en vraagt naar 'masker 19'. De apotheker antwoordt dat dat type masker besteld moet worden en vraagt het slachtoffer zijn of haar contactgegevens. Daarop contacteert de apotheker hulpverleners van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) via de hulplijn 1712. Die nemen op hun beurt contact op met het slachtoffer om ondersteuning te bieden en eventueel de politie in te lichten.

European Family Justice Center Alliance

Gesprek....